ΙΚΕΤΙΔΕΣ

ΧΟΡΟΣ ΔΑΝΑΙΔΩΝ

Ζεὺς μὲν ἀφίκτωρ ἐπίδοι προφρόνως
στόλον ἡμέτερον νάιον ἀρθέντ'
ἀπὸ προστομίων λεπτοψαμάθων
Νείλου. Δίαν δὲ λιποῦσαι
χθόνα σύγχορτον Συρίᾳ φεύγομεν,
οὔτιν' ἐφ' αἵματι δημηλασίαν
ψήφῳ πόλεως γνωσθεῖσαι,
ἀλλ' αὐτογενεῖ φυξανορίᾳ,
γάμον Αἰγύπτου παίδων ἀσεβῆ τ'
ὀνοταζόμεναι ⟨διάνοιαν⟩.
Δαναὸς δὲ πατὴρ καὶ βούλαρχος

---

2 *ἀρθέντ'* Turnebus : *ἀρόεντ'* M || 3 *λεπτοψαμάθων* Pauw : *λεπτομάθων* M
6 *δημηλασίαν* Auratus : *δημηλασίᾳ* M || 10 *διάνοιαν* suppl. Weil

---

1. ***ἀφίκτωρ***: - smekeling, hier adj. 'beschermer van smekelingen'. 2. ***νάιον***: *νάιος* - scheeps-, adj. v. *ναῦς*. — ***ἀρθέντ'***: 'aan een zeereis begonnen zijnde', part. pass. v. *αἴρω*. 3. ***προστομίων λεπτοψαμάθων***: 'fijnzandige mondingen'. 4. ***Δίαν***: 'aan Zeus gewijd', adj. bij *χθόνα*. 5. ***σύγχορτον***: 'grenzend aan'. 6. ***οὔτιν'... δημηλασίαν***: 'niet tot verbanning'. — ***οὔτιν'***: *οὔτινα*, *-α* wordt wel *-ι* zo goed als nooit geëlideerd. — ***ἐφ' αἵματι***: lett. 'op bloed', vert. 'wegens moord'. 7. ***γνωσθεῖσαι***: = *καταγνωσθεῖσαι* 'veroordeeld', dat waartoe men veroordeeld wordt staat in de acc. 8. ***αὐτογενεῖ φυξανορίᾳ***: 'door uit ons zelf voortgekomen vlucht voor mannen', wrsch. niet 'uit afschuw voor mannen uit het eigenste bloed' (E. de Waele) 9. ***ἀσεβῆ... διάνοιαν***: 'de heiligschennende bedoeling'. 10. ***ὀνοταζόμεναι***: + acc. 'afkeer hebbende van'; *ὀνοτάζομαι* = *ὄνομαι* - afkeuren, gispen, afkeer hebben van iets (*τι*). 11. ***βούλαρχος***: - raadsman, hier missch. 'hij die het initiatief heeft genomen voor ons plan' (om te

καὶ στασίαρχος τάδε πεσσονομῶν
κύδιστ' ἀχέων ἐπέκρινεν
φεύγειν ἀνέδην διὰ κῦμ' ἅλιον,
κέλσαι δ' Ἄργους γαῖαν, ὅθεν δὴ
γένος ἡμέτερον τῆς οἰστροδόνου
βοὸς ἐξ ἐπαφῆς κἀξ ἐπιπνοίας
Διὸς εὐχόμενον τετέλεσται.
τίν' ἂν οὖν χώραν εὔφρονα μᾶλλον
τῆσδ' ἀφικοίμεθα
σὺν τοῖσδ' ἱκετῶν ἐγχειριδίοις,
ἐριοστέπτοισι κλάδοισιν;
ὦ πόλις, ὦ γῆ, καὶ λευκὸν ὕδωρ,
ὕπατοί τε θεοί, καὶ βαρύτιμοι
χθόνιοι θήκας κατέχοντες,

13 *ἐπέκρινεν* Lobel : *ἐπέκρανεν* M || 23 *ὦ*[1]...*ὦ*[2] Robert : *ὢν*... *ὢν* M

vluchten).

12. ***στασίαρχος***: 'leidsman van onze schare'. — ***τάδε πεσσονομῶν***: 'deze zaken regelend als een damspel'. 13. ***κύδιστ' ἀχέων ἐπέκρινεν***: 'oordeelde het meest eervolle der smarten', d.w.z. 'hij besloot in onze netelige situatie tot iets wat zeer eervol is'. — ***ἐπέκρινεν***: in tegenstelling tot de meeste conjecturen in de voorgaande vss. is *ἐπέκρινεν* nauwelijks of niet te prefereren boven het overgeleverde *ἐπέκρανεν*, en zeker geen noodzakelijke correctie (Murray). 14. ***ἀνέδην***: lett. 'ongebonden', hier 'linea recta', 'zonder pardon', 'hals over kop'. 15. ***κέλσαι***: 'op het strand zetten', 'landen'. 16. ***τῆς οἰστροδόνου βοός***: 'de door een horzel voortgedreven koe', ge. obj. afh. v. *ἐπαφῆς*. 17. ***ἐξ ἐπαφῆς***: 'uit de aanraking'; de zoon van de koe Io en Zeus is Epaphus omdat hij geconcipiëerd was doordat Zeus Io met zijn hand had aangeraakt. 18. ***εὐχόμενον***: sc. *εἶναι* of *τετελέσθαι*. ***τετέλεσται***: 'is voltooid', 'is ter wereld gebracht'. 21. ***ἐγχειριδίοις***: 'in de hand gehouden'. 22. ***ἐριοστέπτοισι***: 'met wol omwonden'. 23. ***λευκὸν ὕδωρ***: 'helder water'. 24. ***βαρύτιμοι*** 24 ***χθόνιοι***: bedoeld worden de locale heroën. ***βαρύτιμοι***: = *ἐρίτιμοι*. 25. ***θήκας κατέχοντες***: 'kisten houdend', d.w.z.

καὶ Ζεὺς σωτὴρ τρίτος, οἰκοφύλαξ
ὁσίων ἀνδρῶν, δέξασθ' ἱκέτην
τὸν θηλυγενῆ στόλον αἰδοίῳ
πνεύματι χώρας· ἀρσενοπληθῆ δ'
ἑσμὸν ὑβριστὴν Αἰγυπτογενῆ,
πρὶν πόδα χέρσῳ τῇδ' ἐν ἀσώδει
θεῖναι, ξὺν ὄχῳ ταχυήρει
πέμψατε πόντονδ'· ἔνθα δὲ λαίλαπι
χειμωνοτύπῳ, βροντῇ στεροπῇ τ'
ὀμβροφόροισίν τ' ἀνέμοις ἀγρίας
ἁλὸς ἀντήσαντες ὄλοιντο,
πρίν ποτε λέκτρων, ὧν θέμις εἴργει,
σφετεριξάμενοι πατραδέλφειαν
τήνδ' ἀκόντων ἐπιβῆναι.
νῦν δ' ἐπικεκλομένα [*στρ. α.*
Δῖον πόρτιν ὑπερ-
πόντιον τιμάορ' ἶνίν τ'
ἀνθονόμον τᾶς προγόνου
βοὸς ἐξ ἐπιπνοίας

38 *σφετεριξάμενοι* Portus : *σφετεριξάμενον* M

'begraven'.

28. ***αἰδοίῳ*** 28 ***πνεύματι χώρας***: 'met de respectvolle geest van het land'. 30. ***ἑσμὸν***: - zwerm. 31. ***ἀσώδει***: *ἀσώδης* - modderig, vol slik. 32. ***ξὺν ὄχῳ ταχυήρει***: 'met een snel roeiend vaartuig'. 36. ***ἀντήσαντες***: 'ontmoetende', 'terecht komend in'. 38. ***σφετεριξάμενοι***: *σφετερίζω* - zich toeëigenen. ***πατραδέλφειαν***: 'nakomelingschap / nakomelingen van vaders broeder'. 40. ***ἐπικεκλομένα***: 'aanroepend'. 41. ***Δῖον πόρτιν***: 'uit Zeus geboren kalf'. 42. ***τιμάορ'***: *ὁ τιμάωρ = τιμαορός* - helper, wreker. — ***ἶνίν***: *ἶνις* - zoon, dochter, telg. 43. ***ἀνθονόμον***: 'uit de bloemenweide'. — ***τᾶς προγόνου*** 43 ***βοὸς***: 'van de voorouderlijke koe', 'met een koe als moeder'. 44. ***ἐξ ἐπιπνοίας*** 44 ***Ζηνός***: 'tengevolge van de inblazing van Zeus'.

Ζηνός· ἔφαψιν ἐπωνυμίᾳ
δ' ἐπεκραίνετο μόρσιμος αἰὼν
εὐλόγως, Ἔπαφόν τ' ἐγέννασεν·
ὄντ' ἐπιλεξαμένα, [*ἀντ. α.*
νῦν ἐν ποιονόμοις
ματρὸς ἀρχαίας τόποις τῶν
πρόσθε πόνων μνασαμένα
τά τε νῦν ἐπιδείξω
πιστὰ τεκμήρια γαιονόμοις,
τὰ δ' ἄελπτά περ ὄντα φανεῖται.
γνώσεται δὲ λόγους τις ἐν μάκει.
εἰ δὲ κυρεῖ τις
πέλας οἰωνοπόλων [*στρ. β.*
ἔγγαιος οἶκτον [*οἰκτρὸν*] *αἰων,*
δοξάσει τιν' ἀκούειν ὄπα τᾶς Τηρεΐας
† *Μήτιδος οἰκτρᾶς ἀλόχου,*
κιρκηλάτου τ' Ἀηδόνης,
ἅτ' ἀπὸ χώρων ποταμῶν τ' ἐργομένα [*ἀντ. β.*
πενθεῖ μὲν οἶκτον ἠθέων,
ξυντίθησι δὲ παιδὸς μόρον, ὡς αὐτοφόνως
ὤλετο πρὸς χειρὸς ἔθεν
δυσμάτορος κότου τυχών·
τὼς καὶ ἐγὼ φιλόδυρτος
Ἰαονίοισι νόμοισι [*στρ. γ.*
δάπτω τὰν ἁπαλὰν
εἱλοθερῆ παρειὰν

---

45. ***ἔφαψιν ἐπωνυμίᾳ***: ‘met de bijnaam «aanraking»’. 46. ***ἐπεκραίνετο μόρσιμος αἰὼν***: ‘de bestemde tijd ging in vervulling’. 48. ***ἐγέννασεν***: ‘zij baarde’.

ἀπειρόδακρύν τε καρδίαν.
γοεδνὰ δ᾽ ἀνθεμίζομαι
δειμαίνουσα φίλους, τᾶσδε φυγᾶς
Ἀερίας ἀπὸ γᾶς
εἴ τις ἐστὶ κηδεμών.
ἀλλά, θεοὶ γενέται,
κλύετ᾽ εὖ τὸ δίκαιον ἰδόντες· [*ἀντ. γ.*
ἥβᾳ μὴ τέλεον
δόντες ἔχειν παρ᾽ αἶσαν,
ὕβριν δ᾽ ἐτύμως στυγοῦντες,
πέλοιτ᾽ ἂν ἔνδικοι γάμοις.
ἔστι δὲ κἀκ πολέμου τειρομένοις
βωμὸς ἀρῆς φυγάσιν
ῥῦμα, δαιμόνων σέβας.
† εἴθ᾽ εἴη Διὸς εὖ παναληθῶς [*στρ. δ.*
Διὸς ἵμερος· οὐκ εὐθήρατος ἐτύχθη.
παντᾷ τοι φλεγέθει
κἀν σκότῳ μελαίνᾳ ξὺν τύχᾳ
μερόπεσσι λαοῖς.
πίπτει δ᾽ ἀσφαλὲς οὐδ᾽ ἐπὶ νώτῳ [*ἀντ. δ.*
κορυφᾷ Διὸς εἰ κρανθῇ πρᾶγμα τέλειον.
δαυλοὶ γὰρ πραπίδων
δάσκιοί τε τείνουσιν πόροι
κατιδεῖν ἄφραστοι.
ἰάπτει δ᾽ ἐλπίδων [*στρ. ε.*
ἀφ᾽ ὑψιπύργων πανώλεις
βροτούς,
βίαν δ᾽ οὔτιν᾽ ἐξοπλίζει·
πᾶν ἄπονον δαιμονίων·
ἥμενος ὃν φρόνημά πως

αὐτόθεν ἐξέπραξεν ἔμ-
πας ἑδράνων ἀφ' ἁγνῶν.
ἰδέσθω δ' εἰς ὕβριν [ἀντ. ε.
βρότειον, οἵα νεάζει,
πυθμὴν
δι' ἁμὸν γάμον τεθαλὼς
δυσπαραβούλοισι φρεσίν,
καὶ διάνοιαν μαινόλιν
κέντρον ἔχων ἄφυκτον, ἄ-
τᾳ δ' ἀπάταν μεταγνούς.
τοιαῦτα πάθεα μέλεα θρεομένα λέγω [στρ. ζ.
λιγέα βαρέα δακρυοπετῆ,
ἰὴ ἰή,
ἰηλέμοισιν ἐμπρεπῆ·
ζῶσα γόοις με τιμῶ.
ἱλεῶμαι μὲν Ἀπίαν βοῦνιν, [ἐφυμν. α.
καρβᾶνα δ' αὐδὰν εὖ,
γᾶ, κοννεῖς.
πολλάκι δ' ἐμπίτνω
λακίδι σὺν λινοσινεῖ
Σιδονίᾳ καλύπτρᾳ.
θεοῖς δ' ἐναγέα τέλεα πελομένων καλῶς [ἀντ. ζ.
ἐπίδρομ', ὁπόθι θάνατος ἀπῇ.
ἰὼ ἰώ,
ἰὼ δυσάγκριτοι πόνοι.
ποῖ τόδε κῦμ' ἀπάξει;
ἱλεῶμαι μὲν
Ἀπίαν βοῦνιν, [ἐφυμν. α.
καρβᾶνα δ' αὐδὰν εὖ, γᾶ, κοννεῖς.
πολλάκι δ' ἐμπίτνω

λακίδι σὺν λινοσινεῖ
Σιδονίᾳ καλύπτρᾳ.
πλάτα μὲν οὖν [*στρ. η.*
λινορραφής τε δόμος ἅλα στέγων δορὸς
ἀχείματόν μ᾽ ἔπεμπε σὺν
πνοαῖς· οὐδὲ μέμφομαι·
τελευτὰς δ᾽ ἐν χρόνῳ
πατὴρ ὁ παντόπτας
πρευμενεῖς κτίσειεν.
σπέρμα σεμνᾶς μέγα ματρός, εὐνὰς [*ἐφυμν. β.*
ἀνδρῶν, ἓ ἕ,
ἄγαμον ἀδάματον ἐκφυγεῖν.
θέλουσα δ᾽ αὖ [*ἀντ. η.*
θέλουσαν ἁγνά μ᾽ ἐπιδέτω Διὸς κόρα,
ἔχουσα σέμν᾽ ἐνώπι᾽ ἀ-
σφαλέα, παντὶ δὲ σθένει
† διωγμοῖσι δ᾽ ἀσφαλέας
ἀδμῆτος ἀδμήτα
ῥύσιος γενέσθω.
σπέρμα σεμνᾶς μέγα ματρός, εὐνὰς [*ἐφυμν. β.*
ἀνδρῶν, ἓ ἕ,
ἄγαμον ἀδάματον ἐκφυγεῖν.
εἰ δὲ μή, μελανθὲς [*στρ. θ.*
ἡλιόκτυπον γένος
τὸν γάιον,
τὸν πολυξενώτατον,
Ζῆνα τῶν κεκμηκότων
ἱξόμεσθα σὺν κλάδοις
ἀρτάναις θανοῦσαι,
μὴ τυχοῦσαι θεῶν Ὀλυμπίων.

ᾆ Ζήν, Ἰοῦς· ἰὼ μῆνις [ἐφυμν. γ.
μάστειρ᾽ ἐκ θεῶν·
κοννῶ δ᾽ ἄταν
γαμετᾶν οὐρανονίκων.
χαλεποῦ γὰρ ἐκ
πνεύματος εἶσι χειμών.
καὶ τότ᾽ οὐ δικαίοις [ἀντ. θ.
Ζεὺς ἐνέξεται ψόγοις,
τὸν τᾶς βοὸς
παῖδ᾽ ἀτιμάσας, τὸν αὐ-
τός ποτ᾽ ἔκτισεν γόνῳ,
νῦν ἔχων παλίντροπον
ὄψιν ἐν λιταῖσιν;
ὑψόθεν δ᾽ εὖ κλύοι καλούμενος.
⟨ᾆ Ζήν, Ἰοῦς· ἰὼ μῆνις [ἐφυμν. γ. a
μάστειρ᾽ ἐκ θεῶν·
κοννῶ δ᾽ ἄταν
γαμετᾶν οὐρανονίκων.
χαλεποῦ γὰρ ἐκ
πνεύματος εἶσι χειμών.⟩

Aan het vervolg wordt gewerkt
07-03-2015

George J. Winter